

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ PREZİDENTİ YANINDA
ELMİN İNKİŞAFI FONDU**

**Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Elmin İnkişafı Fondunun
elmi-tədqiqat proqramlarının, layihələrinin və digər elmi tədbirlərin
maliyyələşdirilməsi məqsədi ilə qrantların verilməsi üzrə
2011-ci ilin 1-ci müsabiqəsinin (EİF-2011-1(3)) qalibi olmuş
və yerinə yetirilmiş layihə üzrə**

YEKUN ELMİ-TEXNİKİ HESABAT

Layihənin adı: **Azərbaycanda paxlalı (noxud, mərcimək) ərzaq bitkilərinin quraqlığa davamlı formalarının
tədqiqi və məhsuldarlığı meyarlarının müəyyən edilməsi**

Layihə rəhbərinin soyadı, adı və atasının adı: **Əmirov Litfer Əlisultan oğlu**

Qrantın məbləği: **30 000 manat**

Layihənin nömrəsi: **EİF-2011-1(3)-82/51/3-M-64**

Müqavilənin imzalanma tarixi: **23 dekabr 2011-ci il**

Qrant layihəsinin yerinə yetirilmə müddəti: **18 ay**

Layihənin icra müddəti (başlama və bitmə tarixi): **1 yanvar 2012-ci il – 1 iyul 2013-cü il**

Diqqət! Bütün məlumatlar 12 ölçülü Arial şrifti ilə, 1 intervalla doldurulmalıdır

Diqqət! Uyğun məlumat olmadığı təqdirdə müvafiq bölmə boş buraxılır

Hesabatda aşağıdakı məsələlər işıqlandırılmalıdır:

- 1 Layihənin həyata keçirilməsi üzrə yerinə yetirilmiş işlər, istifadə olunmuş üsul və yanaşmalar
Ərzaq paxlalı bitkilərdən noxud və mərciməyin kolleksiya materiallarından xüsusi olaraq seçilmiş quraqlığa davamlı forma və nümunələr üç bölgədə (Abşeron, Cənubi Muğan və Dağlıq Şirvan) səpilərək tədqiq edilmiş və perspektivli formaların toxum materiallarının artırılması işləri həyata keçirilmişdir. Tarla təcrübələrində fenoloji müşahidələr, fizioloji qiymətləndirilməsi, yarpağın assimilyasiya sahəsi, bitki örtüyündə temperatur, ağızcıqların su keçiriciliyi və transpirasiya sürəti, transpirasiya indeksi, vizual qiymətləndirmə, ölçmə və aqrotexniki işlər (gübrələmə, herbisid çiləmə və s.) aparılmışdır. Mərciməyin və noxudun perspektivli formalarında məhsulun struktur elementləri müəyyən edilir.
- 2 Layihənin həyata keçirilməsi üzrə planda nəzərdə tutulmuş işlərin yerinə yetirilmə dərəcəsi (faizlə qiymətləndirməli)
Layihə üzrə nəzərdə tutulmuş işlər 90% yerinə yetirilmişdir.

- 3 Hesabat dövründə alınmış **elmi nəticələr** (onların yenilik dərəcəsi, elmi və təcrübi əhəmiyyəti, nəticələrin istifadəsi və tətbiqi mümkün olan sahələr aydın şəkildə göstərilməlidir)
Noxud və mərcimək bitkilərində məhsulun fizioloji əsaslarının araşdırılması ilk dəfədir ki, tərəfimizdən tədqiq edilir. Tarla təcrübələrinin qoyulması, məhsulun struktur elementlərinin təhlili, zülal və yağların təyini, yarpağın assimilyasiya sahəsi "AAC-400" (Yaponiya) avtomatik sahə ölçəndən, ağızcıqların su keçiriciliyi və transpirasiya sürəti Lİ-6400 (ABŞ), bitki örtüyünün temperaturu Spectrum Technologies, Inc. (ABŞ) kimi tarla və laboratoriya metod və cihazlarından istifadə edilməklə həyata keçirilmişdir.
- 4 Layihə üzrə **elmi nəşrlər** (elmi jurnallarda məqalələr, monoqrafiyalar, icmallar, konfrans materiallarında məqalələr, tezislər) (dərc olunmuş, çapa qəbul olunmuş və çapa göndərilmişləri ayrılıqda qeyd etməklə, uyğun məlumat - jurnalın adı, nömrəsi, cildi, səhifələri, nəşriyyat, indeksi, İmpact Factor, həmmüəlliflər və s. bunun kimi məlumatlar - ciddi şəkildə dəqiq olaraq göstərilməlidir) (*surətlərini kağız üzərində və CD şəklinə əlavə etməli!*)
1. Международная научная конференция « Селекция и генетика сельскохозяйственных растений: традиции и перспективы» Одесса, Украина, 2012, стр.113-114
 2. "Study of drought resistance of chickpea and lentil in Azerbaijan condition" First Legume Society Conference 2013, A legume Odyssey: 2013, Novi Sad, Serbia, p.188
 3. "Mərcimək genofondu nümunələrinin tədqiqi və onların ərzaq təhlükəsizliyi baxımından qiymətləndirilməsi", Azərbaycan Elmi-Tədqiqat Əkinçilik İnstitutunun Elmi Əsərləri Məcmuəsi, XXIV cild, 2013, səh.41-43
 4. «Изучение генетического разнообразия нута (Cicer arietinum L.) с использованием RAPD маркеров» Научный журнал « Зерновое хозяйство» Россия, Москва (Çapa qəbul olunub).
 5. «Изучение и оценка сортообразцов местной коллекции чечевицы (Lens culinaris Medik.) в условиях Абшерона. АМЕА Генетик Ehtiyatlar İnstitutunun elmi əsərləri məcmuəsi IV cild, Bakı (Çapa qəbul olunub).
 6. Müxtəlif mənşəli noxud (Cicer arietinum L.) nümunələrinin Abşeron şəraitində öyrənilməsi və seleksiya cəhətdən qiymətli formaların seçilməsi. АМЕА Генетик Ehtiyatlar İnstitutunun elmi əsərləri məcmuəsi IV cild, Bakı (Çapa qəbul olunub).
- 5 İxtira və patentlər, səmərələşdirici təkliflər
Seleksiya Nailiyyətlərinin Sınağı və Mühafizəsi üzrə Dövlət Komissiyası sınağına verilmiş "Sultan" noxud sortu 2013-cü ildə rayonlaşdırılmışdır. Bundan başqa mərcimək bitkisinin quraqlığa davamlı, tez yetişən və məhsuldar dənli forması (F03-52) Dövlət Komissiyasına sınaq üçün təqdim ediləcəkdir (IX-X-2013).
- 6 Layihə üzrə ezamiyyələr (ezamiyyə baş tutmuş təşkilatın adı, şəhər və ölkə, ezamiyyə tarixləri, həmçinin ezamiyyə vaxtı baş tutmuş müzakirələr, görüşlər, seminarlarda çıxışlar və s. dəqiq göstərilməlidir)
Layihə üzrə seçilmiş perspektivli noxud və mərcimək nümunələrinin toxum materiallarını artırmaqdan ötrü Cəlilabad və Qobustan BTS-ə ezamiyyələr edilmişdir.
- 7 Layihə üzrə elmi ekspedisiyalarda iştirak (əgər varsa)
(burada doldurmalı)
- 8 Layihə üzrə digər tədbirlərdə iştirak
(burada doldurmalı)
- 9 Layihə mövzusu üzrə elmi məruzələr (seminar, dəyirmi masa, konfrans, qurultay, simpozium və s. çıxışlar) (məlumat tam şəkildə göstərilməlidir: a) məruzənin növü: plenar, dəvətli, şifahi və ya divar məruzəsi; b) tədbirin kateqoriyası: ölkədaxili, regional, beynəlxalq)
(burada doldurmalı)

10	Layihə üzrə əldə olunmuş cihaz, avadanlıq və qurğular, mal və materiallar, komplektləşdirmə məmulatları 1 ədəd noutbuk, 1 ədəd mərciməyi qabıqdan çıxaran maşın qurğusu (HTP-150), 1 ton gübrə, 20 litr herbisid, 2500 vahid Tag polimeraza, 1 dəst dNTP, 1 kq aqoroza, 1 ml 100 mbaytlıq DNT ladderi, 55 ədəd praymer və 9 dəst əlcək əldə edilmişdir.
11	Yerli həmkarlarla əlaqələr MEA Naxçıvan bölməsinin Bioresurslar İnstitutunun, Azərbaycan İqtisadiyyat Universitetinin istehlak mallarının ekspertizası və marketinqi fakültəsinin ərzaq məhsullarının ekspertizası və marketinqi kafedrasının, Cəlilabad və Qobustan BTS-nin elmi əməkdaşları ilə əlaqələr yaradılmışdır.
12	Xarici həmkarlarla əlaqələr Qazaxıstan Respublikası Elmi Tədqiqat Əkinçilik və Bitkiçilik İnstitutunun dənli paxlalı şöbəsinin müdiri Kудaybergenov M.S., ICARDA beynəlxalq elmi mərkəzinin (Daşkənd filialı) elmi koordinatoru prof. R.Şarma ilə əlaqələr yaradılmışdır. Perspektivli noxud nümunələrinin elmi əməkdaşlıq müqaviləsi əsasında Qazaxıstan Elmi Tədqiqat Əkinçilik və Bitkiçilik institutunda ekoloji sınaqları aparılır.
13	Layihə mövzusu üzrə kadr hazırlığı (əgər varsa) (burada doldurmalı)
14	Sərgilərdə iştirak (əgər baş tutubsa) (burada doldurmalı)
15	Təcrübəartırmada iştirak və təcrübə mübadiləsi (əgər baş tutubsa) (burada doldurmalı)
16	Layihə mövzusu ilə bağlı elmi-kütləvi nəşrlər, kütləvi informasiya vasitələrində çıxışlar, yeni yaradılmış internet səhifələri və s. (məlumatı tam şəkildə göstərilməlidir) (burada doldurmalı)

SİFARİŞÇİ:

Elmin İnkişafı Fondu

Baş məsləhətçi

Həsənova Günel Cahangir qızı

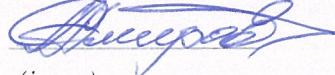

(imza)

"29" iyul 2013-ci il

İCRAÇI:

Layihə rəhbəri

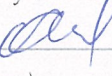
Əmirov Litfer Əlisultan oğlu

(imza)

"29" iyul 2013-ci il

Baş məsləhətçi

Babayeva Ədilə Əli qızı

(imza)

"29" iyul 2013-ci il

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ PREZİDENTİ YANINDA

ELMİN İNKİŞAFI FONDU

MÜQAVİLƏYƏ ƏLAVƏ

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Elmin İnkişafı Fondunun elmi-tədqiqat proqramlarının, layihələrinin və digər elmi tədbirlərin maliyyələşdirilməsi məqsədi ilə qrantların verilməsi üzrə 2011-ci ilin 1-ci müsabiqəsinin (EIF-2011-1(3)) qalibi olmuş və yerinə yetirilmiş layihə üzrə

ALINMIŞ NƏTİCƏLƏRİN ƏMƏLİ (TƏCRÜBİ) HƏYATA KEÇİRİLMƏSİ VƏ LAYİHƏNİN NƏTİCƏLƏRİNDƏN GƏLƏCƏK TƏDQİQATLARDA İSTİFADƏ PERSPEKTİVLƏRİ HAQQINDA MƏLUMAT VƏRƏQİ (Qaydalar üzrə Əlavə 16)

Layihənin adı: Azərbaycanda paxlalı (noxud, mərcimək) ərzaq bitkilərinin quraqlığa davamlı formalarının tədqiqi və məhsuldarlıq meyarlarının müəyyən edilməsi

Layihə rəhbərinin soyadı, adı və atasının adı: Əmirov Litfer Əlisultan oğlu

Qrantın məbləği: 30 000 manat

Layihənin nömrəsi: EIF-2011-1(3)-82/51/3-M-64

Müqavilənin imzalanma tarixi: 23 dekabr 2011-ci il

Qrant layihəsinin yerinə yetirilmə müddəti: 18 ay

Layihənin icra müddəti (başlama və bitmə tarixi): 1 yanvar 2012-ci il – 1 iyul 2013-cü il

1. Layihənin nəticələrinin əməli (təcrübi) həyata keçirilməsi

1 Layihənin əsas əməli (təcrübi) nəticələri, bu nəticələrin məlum analoqlar ilə müqayisəli xarakteristikası

Layihənin əsas əməli nəticələri sırasında noxud və mərcimək bitkilərinin quraqlığa davamlı, yüksək məhsuldar yeni sortlarının yaradılmasıdır. Yeni yaradılmış "Sultan" noxud sortu respublikada rayonlaşmış "Nərmin" sortundan biotik və abiotik stress faktorlara davamlılığı və yüksək məhsuldarlığı (3-4s/ha artıq) ilə fərqlənir. Ümumiyyətlə, respublikamızda qırmızı dənli mərcimək becərilir. Becərilən formalar yaşıl və ya sarı rənglidir. Dövlət sınaqlarına təqdim olunmaq üçün hazırlanan yeni "Jasmin" mərcimək sortu mövcud analoqlarla müqayisədə yerə yatmır, tez yetişir (7-9 gün), stress faktorlara davamlıdır və yüksək (12-13s/ha) məhsuldardır. Rayonlaşmış Arzu sortundan 3-4 s/ha artıq məhsul verir.

2 Layihənin nəticələrinin əməli (təcrübi) həyata keçirilməsi haqqında məlumat (istehsalatda

tətbiq (tətbiqin aktını əlavə etməli); tədris və təhsildə (nəşr olunmuş elmi əsərlər və s. – təhsil sistemində tətbiqin aktını əlavə etməli); bağlanmış xarici müqavilələr və ya beynəlxalq layihələr (kimlə bağlanıb, müqavilənin və ya layihənin nömrəsi, adı, tarixi və dəyəri); dövlət proqramlarında (dövlət orqanının adı, qərarın nömrəsi və tarixi); ixtira üçün alınmış patentlərdə (patentin nömrəsi, verilmə tarixi, ixtiranın adı); və digərlərində)

“Sultan” noxud sortu Qobustan BTS-in yardımçı təsərrüfatında 5 ha sahədə tətbiq edilmişdir. Növbəti illərdə həmin sortun əkin sahəsinin artırılması və Cənubi Muğan bölgəsində tətbiqi nəzərdə tutulmuşdur.

2. Layihənin nəticələrindən gələcək tədqiqatlarda istifadə perspektivləri

1 Nəticələrin istifadəsi perspektivləri (fundamental, tətbiqi və axtarış-innovasiya yönü elmi-tədqiqat layihə və proqramlarında; dövlət proqramlarında; dövlət qurumlarının sahə tədqiqat proqramlarında; ixtira və patent üçün verilmiş ərizələrdə; beynəlxalq layihələrdə; və digərlərində)

Alınan nəticələr daha çox tətbiqi xarakterli olduğundan dövlət qurumlarının sahə tədqiqat proqramlarında, müəlliflik şəhadətnaməsi və patent almaq üçün verilmiş ərizələrdə öz əksini tapacaqdır.

SİFARIŞÇI:

Elmin İnkişafı Fondu

Baş məsləhətçi

Həsənova Günel Cahangir qızı

(imza)

"29" iyul 2013-ci il

İCRAÇI:

Layihə rəhbəri

Əmirov Litfer Əlisultan oğlu

(imza)

"29" iyul 2013-ci il

Baş məsləhətçi

Babayeva Ədilə Əli qızı

(imza)

"29" iyul 2013-ci il

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ PREZİDENTİ YANINDA
ELMİN İNKİŞAFI FONDU**

MÜQAVİLƏYƏ ƏLAVƏ

**Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Elmin İnkişafı Fondunun
elmi-tədqiqat proqramlarının, layihələrinin və digər elmi tədbirlərin
maliyyələşdirilməsi məqsədi ilə qrantların verilməsi üzrə
2011-ci ilin 1-ci müsabiqəsinin (EIF-2011-1(3)) qalibi olmuş
və yerinə yetirilmiş layihə üzrə**

**ALINMIŞ ELMİ MƏHSUL HAQQINDA MƏLUMAT
(Qaydalar üzrə Əlavə 17)**

Layihənin adı: **Azərbaycanda paxlalı (noxud, mərcimək) ərzaq bitkilərinin quraqlığa davamlı formalarının tədqiqi və məhsuldarlıq meyarlarının müəyyən edilməsi**

Layihə rəhbərinin soyadı, adı və atasının adı: **Əmirov Litfer Əlisultan oğlu**

Qrantın məbləği: **30 000 manat**

Layihənin nömrəsi: **EIF-2011-1(3)-82/51/3-M-64**

Müqavilənin imzalanma tarixi: **23 dekabr 2011-ci il**

Qrant layihəsinin yerinə yetirilmə müddəti: **18 ay**

Layihənin icra müddəti (başlama və bitmə tarixi): **1 yanvar 2012-ci il – 1 iyul 2013-cü il**

Diqqət! Bütün məlumatlar 12 ölçülü Arial şrifti ilə, 1 intervalla doldurulmalıdır

1. Elmi əsərlər (sayı)

№	Tamlıq dərəcəsi		Çapa qəbul olunmuş və ya çapda olan	Çapa göndərilmiş
		Dərc olunmuş		
1.	Elmi məhsulun növü Monoqrafiyalar			
2.	həmçinin, xaricdə çap olunmuş Məqalələr	1	2	1
	həmçinin xarici nəşrlərdə			

3. Konfrans materiallarında məqalələr
4. Məruzələrin tezisləri
5. Digər (icmal, atlas, kataloq və s.)

2

O cümlədən, beynəlxalq konfrans materiallarında

həmçinin, beynəlxalq tədbirlərin toplusunda

2. İxtira və patentlər (sayı)

No	Elmi məhsulun növü	Alınmış	Verilmiş	Ərizəsi verilmiş
1.	Patent, patent almaq üçün ərizə		1	1
2.	İxtira			
3.	Səmərələşdirici təklif			

3. Elmi tədbirlərdə məruzələr (sayı)

No	Tədbirin adı (seminar, dəyirmi masa, konfrans, qurultay, simpozium və s.)	Tədbirin kateqoriyası (ölkədaxili, regional, beynəlxalq)	Məruzənin növü (plenary, davətli, şifahi, divar)	Sayı
1.				
2.				
3.				

SİFARIŞÇI:

Elmin İnkişafı Fondu

Baş məsləhətçi

Həsənova Günel Cahangir qızı

(imza)

"29" iyul 2013-ci il

Baş məsləhətçi

Babayeva Ədilə Əli qızı

(imza)

"29" iyul 2013-ci il

İCRAÇI:

Layihə rəhbəri

Əmirov Litfer Əlisultan oğlu

(imza)

"29" iyul 2013-ci il